

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Kuressaare Haigla Sihtasutus
haigla@saarehaigla.ee
Aia tn 25
93815, Saare maakond, Kuressaare linn
Registrikood: 90004059

31.07.2024 nr 11.2-55/24/891

OTSUS
finantskorrektsiooni otsuse 11.1-12/23/1127
muutmiseks

Riigi Tugiteenuste Keskus (registrikood: 70007340; edaspidi *rakendusüksus*) teeb meetme „Tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamine ja tervishoiu kriisideks valmisoleku tagamine“ projekti nr 2014-2020.15.02.21-0006 „SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine“ (edaspidi projekti) raames otsuse rakendusüksuse 06.09.2023 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.1-12/23/1127 (edaspidi finantskorrektsiooni otsus) muutmiseks.

Otsuse tegemise aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 8 lg 2 punktid 4 ja 6, § 45 lg 1 punktid 2 ja 3, § 46, § 47, § 48 lõiked 1 ja 3, Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 2 lõiked 1 ja 2, § 22¹ lg 1 punkt 4, § 22⁸ ja tervise- ja tööministri 14.06.2021 käskkirjaga nr 7 kinnitatud lisa „Haiglavõrgu arengukava haiglate infrastruktuuri investeringud“ toetuse andmise tingimused (edaspidi *TAT määrus*) punkt 7.9.1, samuti toetuse saajaga peetud kirjavahetus ning projekti raames esitatud kulud.

Rakendusüksus tegi toetuse saajale SA Kuressaare Haigla (edaspidi toetuse saaja) projekti osas finantskorrektsiooni otsuse projektis kajastatud riigihanke nr 250554 „MRT ruumide väljaehitamine“ abikõlblike kulude vähendamiseks 5% võrra. Finantskorrektsiooni otsuse tegemise põhjuseks oli hanke nr 250554 kontrollimise käigus tuvastatud asjaolu, et hankes olid seatud nõutust lühem pakkumuste esitamise tähtaeg.

Toetuse saaja esitas rakendusüksusele 05.10.2023 otsuse peale vaide, milles taotles 06.09.2023 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.1-12/23/1127 kehtetuks tunnistamist ja menetluse lõpetamist otsuses välja toodud asjaolude suhtes.

Rakendusüksus jättis 30.10.2023 vaideotsusega nr 11.2-55/23/1268 vaide rahuldamata.

Toetuse saaja esitas Tallinna Halduskohtule 29.11.2023 kaebuse rakendusüksuse 06.09.2023 finantskorrektsiooni otsuse nr 11.1-12/23/1127 ja 30.10.2023 vaideotsuse nr 11.2-55/23/1268 tühistamiseks. Tallinna Halduskohus tühistas 26.06.2024 otsusega nr 3-23-2701 Riigi

Tugiteenuste Keskuse 06.09.2023 otsuse nr 11.1-12/23/1127 ja 30.10.2023 vaideotsuse nr 11.2-55/23/1127 osas, mis puudutab riigihanke nr 250554 suhtes tehtud finantskorrektsiooni.

Tallinna Halduskohus on oma 26.06.2024 otsuses nr 3-23-2701 välja toonud järgnevad tühistamise alused:

- Käesoleval juhul oli pakkumuste esitamise tähtaeg 12% (25-22/25) lühem miinimumtähtajast (25 päevast). Euroopa Komisjoni suunistes on ka sätestatud, et kui direktiivides sätestatud tähtaega on lühendatud vähem kui 30% võrra, siis kohaldub korrektsioonimäär 5% (vt komisjoni suunised, lisa 2, lk 9). Samas on Tallinna Ringkonnakohus selgitanud, et üldjuhul tuleb finantskorrektsiooni otsus teha summas, mis vastab rikkumise rahalisele suurusele; proportsionaalseks saab pidada finantskorrektsiooni juhul, kui selle ulatus ei kaldu ilmselgelt kõrvale sellest summast, mida saab pidada EL eelarvele tekitatud kahjuks (vt Tallinna Ringkonnakohtu 07.05.2024 otsus nr 3-22-833, p-d 27–28). (Punkt 29).
- Kohtu hinnangul ei saa mõju EL-i eelarvele välistada, kuivõrd tõsikindlalt ei saa väita, et kui pakkumuste esitamise tähtaeg oleks olnud vähemalt 25 päeva, ka siis ei oleks rohkem pakkumusi esitatud. Kohus nõustub vaidlusaluses otsuses märgituga, et ei ole teada, milliseks oleks kujunenud hankes osalevate pakkujate ring ja hanke tulemused, kui hankija oleks seadnud nõuetekohase pakkumuste esitamise tähtaja; tagantjärele ei ole võimalik tuvastada, kas mõni potentsiaalne pakkuja jättis oma pakkumuse nõutust lühema tähtaja tõttu esitamata, kas tema pakkumus võinuks osutada edukaks ja kas toetuse saajal tekkinuks soodsam võimalus ehitustööde teostamiseks (vt kaebuse lisa 1). Samas arvestades asjaolu, et kõik kolm esitatud pakkumist jäid samasse suurusjärku, siis on vähetõenäoline, et ka miinimumtähtaja järgimisel oleks esitatud oluliselt soodsam pakkumus. Seetõttu on kohtu hinnangul ebaoproportsionaalne kohaldada ka miinimumtähtajast 12% võrra lühema tähtaja puhul sama korrektsioonimäära, mis näiteks miinimumtähtajast 29% võrra lühema tähtaja puhul. Kohtu hinnangul ei ole usutav, et mõju EL-i eelarvel oleks välja toodud rikkumise puhul 5%. (Punkt 30).
- Arvestades aga, et vastustajal tuli lähtuda ühendmääruse § 22¹ lg 1 p-st 4, kuivõrd see on erinorm ühendmääruse § 21 lg 1 suhtes, siis ei jäänud vastustajal kaalutlusruumi, millist korrektsioonimäära kohaldada. Kohtu hinnangul on pigem usutav, et tuvastatud rikkumine võis mõjutada EL-i eelarvet mitte rohkem kui 2%, milline miinimummäär on sätestatud ka ühendmääruse § 21 lg-s 1. Seetõttu leiab kohus, et käesoleval juhul tuleb jätta ühendmääruse § 22¹ lg 1 punkt 4 kohaldamata vastuolu tõttu määruse nr 1303/2013 art 143 lg-ga 2. „EL õigusega kooskõla tagamiseks on küll Vabariigi Valitsusel võimalik kehtestada ka selliste rikkumiste puhuks imperatiivselt kindel finantskorrektsiooni määr, ent ringkonnakohus ei pea võimalikuks ise tuvastada sellist finantskorrektsiooni määra, mis oleks proportsionaalne ega selle ulatuses jätta vaidlustatud haldusakte kehtima. Proportsionaalse korrektsiooni üle otsustamisel tuleb määruse nr 1303/2013 art 143 lg 1 järgi liikmesriigil arvesse võtta eeskirjade eiramise olemust ja keerukust ning eelarvele tekitatud rahalist kahju. Ühendmääruses ette nähtud finantskorrektsiooni määr võib mõnel juhul olla proportsionaalne ning EL õigusega kooskõla tagamiseks piisab, kui 25% määra vähendamine on võimalik erandina.“ (Tallinna Ringkonnakohtu 07.05.2024 otsus nr 3-22-833, p 29). Analoogselt Tallinna Ringkonnakohtu eeltoodud lahendis märgituga ei pea kohus võimalikuks ise tuvastada sellist finantskorrektsiooni määra, mis oleks proportsionaalne ega selle ulatuses jätta vaidlustatud haldusakte kehtima. Vastustajal on võimalik teha uus finantskorrektsiooni otsus, milles tuleb finantskorrektsiooni määr seada proportsionaalne, st mitte suurem kui 2%. (Punkt 31).

Eeltoodust arvestades muudab rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuses olevaid punkte, mis käsitlevad finantskorrektsiooni määra suurust, muus osas jääb finantskorrektsiooni otsus nr 11.1-12/23/1127 kehtima.

otsustab:

1. muuta otsuse teist lõiku ja sõnastada see järgmiselt:

Rakendusüksus tuvastas projekti kulude kontrollimisel, et toetuse saaja ei ole riigihanke viitenumbri 250554 „MRT ruumide väljaehitamine“ (edaspidi *hange nr 250554*) läbiviimisel järginud riigihangete seaduses (edaspidi *RHS*) sätestatud nõudeid, mistõttu kohaldab rakendusüksus antud rikkumistega seotud kulude osas finantskorrektsiooni ning **loeb mitteabikõlblikuks kuluks 7 120 eurot**.

2. muuta finantskorrektsiooni otsuse kolmandat lõiku ja sõnastada see järgmiselt:

Otsuse tegemise aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 8 lg 2 punktid 4 ja 6, § 45 lg 1 punktid 2 ja 3, § 46, § 47, § 48 lõiked 1 ja 3, Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 2 lõiked 1 ja 2, § 21 lõige 1, § 22¹ lg 1 punkt 4, § 22⁸ ja tervise- ja tööministri 14.06.2021 käskkirjaga nr 7 kinnitatud lisa „Haiglavõrgu arengukava haiglate infrastruktuuri investeringud“ toetuse andmise tingimused (edaspidi *TAT määrus*) punkt 7.9.1, samuti toetuse saajaga peetud kirjavahetus ning projekti raames esitatud kuludokumendid nr 3–5.

3. muuta finantskorrektsiooni otsuse punkti 1.4 ja sõnastada see järgmiselt:

STS § 45 lg 1 punkti 3 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. Sama seaduse § 46 lõike 1 kohaselt, kui finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt võimalik selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et kohustuse või nõude täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust ühendmääruses sätestatu alusel.

Hankija poolt talle pandud kohustuse eiramise tulemusena on tekkinud kahju, kuid selle suurust ei ole võimalik hinnata, sest ei ole teada, milliseks oleks kujunenud hankes osalevate pakkujate ring ja hanke tulemused, kui hankija oleks seadnud nõuetekohase pakkumuste esitamise tähtaja. Tagantjärele ei ole võimalik tuvastada, kas mõni potentsiaalne pakkuja jättis oma pakkumuse nõutust lühema tähtaja tõttu esitamata, kas tema pakkumus võinuks osutada edukaks ja kas toetuse saajal tekkinuks soodsam võimalus ehitustööde teostamiseks.

Otsuse punktis 1.1 käsitletud rikkumise osas esinevad ühendmääruse § 22¹ lg 1 punktis 4 toodud asjaolud, mille järgi kohaldatakse hankelepingule 5-protsendilist finantskorrektsiooni määra, kui avatud hankemenetluses riigihanke pakkumuste esitamise miinimumtähtaeg on nõutust vähem kui 30% lühem. Tallinna Ringkonnakohus on oma 07.05.2024 otsuse nr 3-22-833 punktides 27–28 selgitanud, et üldjuhul tuleb finantskorrektsiooni otsus teha summas, mis vastab rikkumise rahalisele suurusele; proportsionaalseks saab pidada finantskorrektsiooni juhul, kui selle ulatus ei kaldu ilmselgelt kõrvale sellest summast, mida saab pidada EL eelarvele tekitatud kahjuks.

Rakendusüksusel ei ole ühendmääruse alusel finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel kaalutusõigust ja ühendmäärus ei näe 5% määra vähendamise võimalust sellisel juhul ette ka erandina. Antud juhul tuleb ühendmääruse § 22¹ lg 1 p 4 jätta vastuolu tõttu määruse nr 1303/2013 art 143 lõikega 2 kohaldamata. Proportsionaalse korrektsiooni üle otsustamisel tuleb määruse nr 1303/2013 art 143 lõike 1 järgi liikmesriigil arvesse võtta eeskirjade eiramise olemust ja keerukust ning eelarvele tekitatud rahalist kahju. Selleks, et finantskorrektsiooni otsus vastaks proportsionaalsuse põhimõttele, tuleb arvestada rikkumise raskust ja sellega seotud rahalist mõju liidu eelarvele (määruse nr 1303/2013 põhjendus 72). Proportsionaalseks saab pidada finantskorrektsiooni vaid juhul, kui selle ulatus ei kaldu ilmselgelt kõrvale sellest summast, mida saab pidada EL eelarvele tekitatud kahjuks.

Ühendmääruse § 21 lõige 1 sätestab, et kui struktuuritoetuse seaduse § 46 lõike 1 kohaselt ilmneb, et toetuse saaja on eiranud oma kohustusi või talle kehtestatud nõudeid ja

finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10 või 25 protsenti tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.

Tõenäosus, et riigihankes oleks osalenud pikema pakkumuste esitamise tähtajaga veel pakkujaid, küll on olemas, kuid väike. Usutav on, et RHS nõuete rikkumisega tekitatud kahju EL eelarvele sai olla väike ning kahju EL eelarvele ei ületanud 2%. Sellest tulenevalt peab rakendusüksus põhjendatuks kohaldada rikkumisele 2% suurust finantskorrektsiooni.

Rakendusüksus selgitab, et ühendmääruse seletuskirja kohaselt on ühendmääruses sätestatud finantskorrektsiooni määradega juba kohustuse eiramise võimalikku mõju kaalutud. Lisaks täiendab seletuskiri, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Eeltoodud põhimõtteid toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtasjades nr C-743/18 ja C-406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

4. muuta finantskorrektsiooni otsuse punkti 3 ja sõnastada see järgnevalt:

Riigihanke nr 250554 seotud kulude jaotus on toodud alljärgnevas tabelis:

Kuludokumendi tunnus	Abikõlblik summa	Rikkumisega seotud summa 2%
3	65 091,72 eurot	1 301,83 eurot
4	125 280,00 eurot	2 505,60 eurot
5	165 628,28 eurot	3 312,57 eurot
Kokku	356 000,00 eurot	7 120,00 eurot

Toetuse saaja on hanke nr 250554 alusel tekkinud kulusid kajastanud kuluridadel 3–5 kokku summas 356 000 eurot. Lähtuvalt otsuse punktist 1 loeb rakendusüksus kuluridadel 3–5 hankega nr 250554 seotud kuludest mitteabikõlblikuks 7 120 eurot, millest toetus moodustab 7 120 eurot.

5. muuta finantskorrektsiooni resolutsiooni punkte ja sõnastada need järgmiselt:

1. lugeda projekti „SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine“ raames mitteabikõlblikuks kuluks 7 120 eurot, millest toetus moodustab 7 120 eurot;
2. vähendada kuluridadel nr 3–5 kulusid hankega nr 250554 seotud abikõlblikke kulusid 2% võrra;
3. Muuta tervise- ja tööministri 14.06.2021 käskkirjaga nr 7 kinnitatud lisa „Haiglavõrgu arengukava haiglate infrastruktuuri investeringud“ toetuse andmise tingimused punkti 1.2.4 alljärgnevalt:
„1.2.4. Projekt nr 5: SA Kuressaare Haigla psühhiaatriaosakonna rekonstrueerimine, magnetresonantstomograafi soetamine ja vastavate ruumide väljaehitamine ELi toetuse summa (REACT-EU ERF) 1 332 880 eurot.“.

Otsuse peale võib esitada vaide Riigi Tugiteenuste Keskusele perioodi 2014–2020 – struktuuritoetuse seaduses ja haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil vaide esitaja sai või pidi teada saama oma õiguste rikkumisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
osakonnajuhataja

Koostaja: Ketlyn Pass
663 1914
ketlyn.pass@rtk.ee